

Bilag.

Memorandum

vedrørende de af folketingets udvalg angående forslag til lov om gennemførelse af overenskomst om retsstillingen for NATO-styrker og af protokol om NATOs militære hovedkvarterer i skrivelse af 12. april 1955 stillede spørgsmål.

1. Skal den fortrinsret, der i henhold til overenskomstens art. VII tillægges afsenderlandet, forstås således, at modtagerlandets fulde jurisdiktion over danske statsborgere vil kunne hævdes i alle tilfælde — også i sådanne, hvor lovovertrædelsen angår de i stk. 2 (c) omhandlede forhold?

Dette spørgsmål må besvares bekræftende. Bestemmelserne i overenskomstens art. VII begrænser ikke danske domstoles jurisdiktion over danske statsborgere. Dette gælder også i de tilfælde, hvor lovovertrædelsen angår de i art. VII, stk. 2 (c), omhandlede forhold.

Under forhandlingerne om overenskomsten var der enighed om denne opfattelse, selvom den ikke havde fundet direkte udtryk i overenskomstens tekst. På dansk foranledning blev dette forhold rettet, og man fik optaget bestemmelsen i art. VII, stk. 4, der er sålydende:

„Foranstående bestemmelser i nærværende artikel hjemler ikke afsenderlandets militære myndigheder nogen adgang til at udøve jurisdiktion over personer, der er statsborgere i eller har fast bopæl i modtagerlandet, medmindre de er medlemmer af afsenderlandets styrker.“

Som det vil ses, er den altovervejende hovedregel, at overenskomstens bestemmelser ikke hjemler afsenderlandets militære myndigheder nogen adgang til at udøve jurisdiktion over personer, der er stats-

borgere i eller har fast bopæl i modtagerlandet. Kun såfremt den pågældende er medlem af afsenderlandets styrker, giver overenskomstens regler i visse tilfælde hjemmel dertil, men i disse tilfælde ville modtagerlandet heller ikke kunne udøve jurisdiktion efter folkerettens almindelige regler.

2. Når der i overenskomsten tales om „styrke“ eller „civilt element“, skal alle i denne forbindelse relevante bestemmelser da forstås således, at de også omfatter fastboende danske statsborgere, som midlertidigt eller på længere antagelse udfører et arbejde eller en tjeneste for afsenderlandet?

Skal med andre ord sådanne danske statsborgere være undergivet afsenderlandets jurisdiktion også for det tilfælde, at nævnte lands myndighed rejser sigtelse mod dem for forhold, der er strafbare alene efter dette lands lovebestemmelser?

Spørgsmålet må besvares benægtende. Fastboende danske statsborgere omfattes ikke af udtrykket „styrke“ i overenskomstens forstand. Det fremgår af overenskomstens indledningsbestemmelse*), at forudsætningen for, at overenskomstens bestemmelser om en styrkes rettigheder og pligter kan finde anvendelse, er, at styrken og/eller dens enkelte medlemmer kommer til modtagerlandet fra udlandet.

Forsåvidt angår overenskomstens be-

*) Der sigtes hermed til følgende to sætninger:

„....., som tager i betragtning, at en deltagers styrker ifølge aftale kan blive udsendt til at gøre tjeneste på en anden deltagers territorium“;

„....., som imidlertid ønsker at fastsætte status for en deltagers styrker, når disse gør tjeneste på en anden deltagers territorium,“.